

VARGYAS GÁBOR | Kücsán József köszöntése

Kücsán József 60 éves. E jeles alkalomból a Soproni Szemle olvasóinak aligha szükséges bemutatni őt. Annak az 1970-es években színre lépett generációnak a kiemelkedő képviselője, akiknek nevéhez a magyar muzeológia legszebb teljesítményei, legnagyobb eredményei kapcsolódnak. Egész életét választott pátriája, Sopron és környéke kutatásának szentelte. Negyedéves egyetemi hallgató kora, 1975 szeptembere óta a Soproni Múzeum (egykor Liszt Ferenc Múzeum) munkatársa. Néprajzos muzeológusként Domonkos Ottó, Környei Attila, Askercz Éva, Dávid Ferenc oldalán tevékenyen részt vett minden olyan muzeológiai vállalkozásban, amelynek eredményeképp mára Sopron vitathatatlan kulturális és turisztikai vonzerővel rendelkező várossá vált: a Stornó és a Fabricius ház két-két kiállításának, a néprajzi gyűjteményt bemutató „anyaház”, a „pékház”, a gótikus zsinagóga, a fertőrákosi Mithras szentély, a brennbergbányai bányászati múzeum kiállításainak létrehozásában vagy felújításában. A múzeumban eltöltött közel negyven esztendő alatt több mint háromszáz (!) – az éremművészeti biennáléktól a szódavíz művelődéstörténetén keresztül az óceániai ékszerekig terjedő – időszaki kiállítás rendezésében játszott tevékeny szerepet.

A nevéhez fűződik a fertőszéplaki tájház (1982) létrehozása. E páratlan műemlék-együttes tudományos jelentőségét aligha lehet túlhangsúlyozni. Amikor az egész magyar skanzenológia még arról szólt, hogy a népi építkezésben 1914-ig lezárult minden, ő – mintegy negyed századdal megelőzve a magyar szaktudományosságot! – egészen 1960-ig hozta el a négy egymás melletti házat öt egymást követő időmetszetben (1850-1860, 1870-1900, 1890-1910, 1930, 1950-1960) bemutató épületegyüttes kiállítási koncepcióját.

Szaktudományos tevékenysége és publikációi a „sopronológia” legszebb hagyományainak, Csatkai Endre, Házi Jenő, Mollay Károly, Thirring Gusztáv munkásságának a folytatói. Sopron külvárosának, a szabad királyi város agrárlakosságának néprajzos kutatójaként évtizedek óta kitartóan dolgozik egy 19. század elejei levéltári forrásokra épülő komplex várostörténeti monográfián, amelynek eredményeképp utcanevekre és házzámokra, családokra és egyénekre lebontva ismeri a város társadalomszerkezetét, gazdapolgárainak életmódját, foglalkozási és vagyoni tagolódását, termelési-, birtok- és jövedelmi viszonyait, a város gazdaság- és művelődéstörténetét. Régóta várt *magnum opusa* nemcsak számítógépes adatbázis-feldolgozásra alapozott módszertanában, de eredményeiben is alapvetően új horizontokat ígér történések és néprajzosok számára egyaránt. És akkor még nem beszéltünk a soproni *Várostörténeti Atlasz*ba készített térképeiről és kommentárjairól vagy a Perger Gyulával közösen szerkesztett *Győr-Moson-Sopron megye népművészete* monumentális kötetéről!

Eredményekben gazdag, ámde szinte önfeladásig menő szerénységgel, szakmai alázattal végzett munkájáért elismerést, díjat, kitüntetést (egy „szocialista kultúráért” kitüntetést, épp a fertőszéplaki múzeum létrehozásáért, leszámítva) soha nem kapott. Az életet – Arany Jánossal szólva – többnyire csak gyalog járja. A hierarchiabeli pozíció, a hatalom soha nem vonzotta, még az igazgatóságtól is elzárkózott; a helyi politikából a rendszerváltás környékén tett rövid kalandozás után egyszer s mindenkorra kivonult – de a közért, egy ügyért, a múzeumért, a néprajztudományért mindig hajlandó feláldozni önmagát. Kollégaként, tudósként és barátként egyaránt számítani lehet rá, hűséges és megbízható, a nyersességig egyenes, az a biztos pont, akire várat lehet építeni.

Ma, amikor a megyei múzeumi hálózat megszüntetésével a múzeumok ismét fenntartó gazdát váltanak, mi mást is kívánhatnánk neki 60. születésnapjára, mint

hogy ne történhessék meg az, amitől joggal tart, és amire máris számos jel utal: hogy a szeme láttára kerül ebek harmincadjára, megy tönkre mindaz a felbecsülhetetlen muzeális érték, amelynek létrehozásába - másokkal együtt - egy egész élet fáradtságos munkáját fektette!